

ת"פ 26859/04/22 - מדינת ישראל נגד איוב אטרש

בית המשפט המחוזי בבאר שבע
ת"פ 26859-04-22 מדינת ישראל נ' אטרש

לפני בעניין:	כבוד השופטת טל לחיאני שהם המאשימה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עוה"ד חן עסיס
נגד הנאשם		איוב אטרש ע"י ב"כ עוה"ד סמיר אבו עאבד

גזר דין

כתב אישום

1. הנאשם הודה והורשע במסגרת הסדר טיעון בביצוע עבירת שוד לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין תשל"ז-1977 (להלן: "החוק") ועבירת היזק בזדון לפי סעיף 452 לחוק.

מכתב האישום המתוקן עולה כי ביום 26.03.22 בשעה 02:37 הגיע הנאשם יחד עם עבדאללה, סלאח והאחר (להלן: "החבורה") באמצעות רכבו של עבדאללה (להלן: "הרכב") לתחנת הדלק "מנטה" הסמוכה ליישוב נווה זוהר בכביש 90 בדרום הארץ (להלן: "תחנת הדלק"), על מנת לשדוד את תחנת הדלק.

הנאשם, סלאח והאחר פרקו מהרכב, תוך שהנאשם מתקרב לדלתות הזכוכית של תחנת הדלק, כשבידו חפץ (להלן: "החפץ") בעזרתו ניפץ את דלת הזכוכית שהייתה נעולה ונכנס לתחנת הדלק יחד עם סלאח והאחר. במקביל, עבדאללה המתין מחוץ לתחנת הדלק בסמוך לרכב, לצורך המלטות מהירה של החבורה מהמקום.

סלאח והאחר התקדמו לעבר דלפק תחנת הדלק, שם נכח המוכרן מ.א. (להלן: "המתלונן"). הנאשם אף הוא התקרב אל המתלונן כשהוא אוחז בחפץ המורם מעלה תוך שמורה למתלונן בטון מאיים לפתוח את הקופה והמתלונן עשה כדבריו.

בשלב זה כשהנאשם סלאח והאחר נמצאים בדלפק, הם החלו לקחת כספי מזומן בסך ₪ 1,450 ו-45 חפיסות סיגריות שונות בשווי של כ-1,500 ₪. לאחר מכן יצאו מהמקום, נכנסו לרכב יחד עם עבדאללה ונמלטו על כביש 31 לכיוון מערב.

כוחות המשטרה שבזמן זה עודכנו אודות האירוע, החלו בניסיונות לאיתור החבורה. או אז כוח משטרה הבחין ברכב, סמוך לצומת חתרורים על כביש 31.

עבדאללה אשר נהג ברכב הבחין בכוח המשטרתי, כיבה את אורות הרכב והחל בנסיעה מהירה מערבה על כביש 31 לכיוון ערד, בעוד הכוח המשטרתי דולק אחריהם.

לאחר מספר קילומטרים של מרדף, עבדאללה עצר את הרכב בצד הדרך ויושבי הרכב ובהם הנאשם פרקו מהרכב והחלו בהמלטות רגלית מהמקום.

במסגרת החיפושים של כוחות המשטרה במקום, הנאשם אותר מסתתר מכוחות המשטרה בסמוך לעצירת הרכב, בעוד שאר יושבי הרכב הצליחו להימלט ואותרו מאוחר יותר.

עלות תיקון דלת תחנת הדלק שנופצה נאמדת בכ- 7,000 ₪.

הסדר טיעון

2. ביום 01.12.22 הוצג הסדר טיעון במסגרתו, הודה הנאשם בכתב האישום המתוקן והוסכם כי הנאשם ישלח לקבלת תסקיר שירות המבחן בטרם טיעון לעונש. לעניין העונש, הצדדים לא הגיעו להסכמות.

תסקירי שירות המבחן

3. **תסקיר שירות מבחן מיום 01.05.23**

הנאשם יליד 2001 נעדר עבר פלילי, השלים 12 שנות לימוד והתגייס לצה"ל שם הגיע לתפקיד מ"כ טירונים עד אשר נעצר בקשר לתיק דנן.

תסקיר שירות המבחן גולל את הרקע המשפחתי בו גדל הנאשם. לדברי הנאשם, מות אביו בהיותו בן 5 השפיע עליו מאוד. הנאשם חש שגדל ללא גורמי תמיכה משמעותיים אשר השפיעו עליו בשנות התפתחותו ואילצו אותו לצאת ולסייע בפרנסת המשפחה כבר מגיל צעיר.

בתמיכת משפחתו הגרעינית ובשל רצונו לתרום לחברה, הנאשם התגייס לצבא וזאת חרף התנגדות חלק מחבריו. הנאשם שרת כגשש בבא"ח לכיש וכמ"כ בהכשרת טירונים. ממידע שהתקבל ממפקדו של הנאשם עלה כי הנאשם תפקד בצבא באופן תקין וחיובי ואף היה אמור לעלות לדרגת סמל המחלקה אך בשל מעצרו, ההליך נגדע. עוד ציין מפקדו, כי הופתע לגלות את נסיבות מעצרו שכן הנאשם לא ביטא קשיים כלכליים.

הנאשם שולב תחילה בקבוצת פיקוח מעצר. בתחילה התקשה להגיע באופן עקבי למפגשים אך בהמשך הגיע לקבוצה ושיתף מעולמו הפנימי תוך הבעת מוטיבציה לערוך שינוי. אם כי, שירות המבחן התרשם ממאפייני התנהגות ילדותיים וקושי להניע עצמו לשינוי.

ביחס לעבירה - בתחילה הנאשם התקשה להודות בפני שירות המבחן בביצוע העבירה והביע התנגדות לשיתוף בנסיבותיה, אך לאחר ששירות המבחן עימת את הנאשם עם הודאתו בבית המשפט, הנאשם הודה בביצוע העבירה והטעים כי באותה תקופה התמודד עם חובות כספיים אשר גרמו לעיקול חשבונו ומאחר והתקשה למצוא פתרונות אלטרנטיביים, סבר כי ביצוע העבירה הינה הדרך היחידה בה יוכל להשיג כסף באופן מהיר. הנאשם השליך את התנהלותו הבעייתית על גורמים בצבא אשר לא אישרו לו לצאת לעבוד לטענתו (זאת בניגוד לדברי מפקדו כפי שפורט לעיל).

שירות המבחן התרשם כי הנאשם התקשה לגלות אמפטיה כלפיי המתלונן ולדידו, המתלונן לא נפגע פגיעה ממשית או

גופנית כתוצאה מאירוע העבירה וכי הנאשם אף מתקשה להבין את ההשלכות של מעשיו כלפי המתלונן וממוקד במחירים אותם הוא משלם.

שירות המבחן התרשם כי ישנו צורך טיפולי לבחינת דפוסי התנהגות כמו גם לפיתוח היכולת לבחינה עצמית, זיהוי צרכים ורכישת כלים להשגתם באופן תקין וכאשר הציג לנאשם את הצורך בטיפול, הנאשם התנגד להשתתף בהליך טיפול. רק לאחר שהובהרה לנאשם הבעייתיות במצבו, הנאשם שינה דעתו והביע מוכנות לעבור טיפול אליו הופנה.

לצד התרשמות שירות המבחן מנאשם צעיר, נעדר עבר פלילי, בעל שאיפות נורמטיביות ותפקוד תקין עובר לביצוע העבירה חרף הקשיים בהם גדל, שירות המבחן התרשם מנאשם בעל דפוסים בעייתיים ופיזיים, אשר עלול להתנהג באופן אימפולסיבי ומתוך מטרה לספק צרכיו באופן מידי תוך שמתקשה לבחון לעומק את השלכות מעשיו עליו ועל סובביו כמו גם לזהות את הפגיעה בהם.

עוד ביחס לגורמי סיכון, שירות המבחן התייחס להיעדר גורם תמיכה משמעותי בחיי הנאשם כמו גם להיותו מושפע מהחברה השולית אליה מתחבר והתרשם כי לנאשם קושי בהצבת גבולות פנימיים להתנהלותו ובאופן מודע, אם בוחר בדרך פעולה שולית להשגת מטרותיו, יראה בה כלגיטימית ומוצדקת כל עוד זו משיגה את מטרותו.

כל אלה הביאו את שירות המבחן לידי מסקנה כי קיים סיכון להתנהלות שולית ומעורבות חוזרת בפלילים בתחום הרכוש והבעת ספקות ביחס למוכנות הנאשם ונכונותו להתגייס להליך שיקומי. עם זאת, בטרם גיבוש המלצה סופית המליץ שירות המבחן על תקופת ניסיון בת 3 חודשים.

4. תסקיר משלים מיום 20.08.23

שירות המבחן עדכן כי בתקופת הדחיה הנאשם שולב בקבוצה טיפולית שהחלה ביום 21.05.23 והשתתף ב- 10 מפגשים. עוד נמסר, כי לנאשם לא נפתחו תיקים פליליים חדשים.

שירות המבחן דיווח כי הנאשם היה נוכח ופעיל בטיפול וניכר כי עורך הליך בחינה עצמית הנוגע לאחריות לביצוע העבירה. הנאשם שיתף במסגרת הטיפול אודות נסיבות ביצוע העבירה, בקשייו הכלכליים וחיפושיו אחר פתרונות לקשיים אלה. כמו כן, הביע צער וחרטה על ביצוע העבירה. הנאשם שיתף את שירות המבחן כי הטיפול גרם לו להבין את חומרת מעשיו ומעריך כי לא יהיה מעורב בפלילים בעתיד. הנאשם הביע נכונות להשלים את הליכי הטיפול ומסר כי יוכל לבצע צו של"צ באם יוטל עליו.

בשקלול הגורמים שעמדו לעיני שירות המבחן, שירות המבחן התרשם כי יש במעורבות הנאשם בהליך דן כדי להוות גורם מרתיע לנאשם. עוד התרשם שירות המבחן מאופן השתתפותו החיובי בטיפול. אשר על כן, המליץ על ענישה שיקומית בדמות צו של"צ בהיקף 400 שעות וצו מבחן לשנה.

טיעוני הצדדים לעונש

5. **ב"כ המאשימה** טען בכתב ובעל פה והפנה לחומרה שבעבירת השוד, ולפגיעה המשמעותית שיש בערך החברתי המוגן. באשר לנסיבות ביצוע העבירה הפנה לעובדה כי העבירה בוצעה בחבורה, שכללה תכנון מוקדם וזאת כלפי עובד לילה. עוד הפנה ב"כ המאשימה למניע לביצוע העבירה והוא בצע כסף כמו גם לנזק המשמעותי שנגרם, במישור הממוני והרגשי למתלונן.

ב"כ המאשימה הדגיש בטיעונו, כי עבירות שוד המתבצעות בתחנות דלק הפכו לתופעה נפוצה אשר באופן יחסי, קלה

לביצוע אך גוררת אחריה למרבה הצער, תוצאות קשות והפנה למגמת ההחמרה בפסיקה לפיה יש להגן באופן מיוחד על העובדים במשמרות לילה אשר מטבע עבודתם נותרים חסרי מגן מפני מי שמבקש להשיג "כסף קל" תוך ביצוע מעשי אלימות.

באשר לשותפים לעבירה - ב"כ המאשימה הפנה לגזר הדין בעניינם של שניים מהשותפים (ת/2) וביקש לאבחן בינם לבין נאשם זה, לאור היותו של הנאשם הגורם הדומיננטי בביצוע העבירה בהיותו מי ששבר את דלת תחנת הדלק, החזיק בידו חפץ עימו אף נהג באופן מאיים כלפי המתלונן.

עוד הפנה ב"כ המאשימה לפסיקה הנוגעת למדיניות הענישה הנהוגה ועתר לקביעת מתחם הנע בין 3 שנות מאסר ל- 5 שנות מאסר לצד ענישה נלוות. באשר למיקום הנאשם בתוך המתחם, ב"כ המאשימה עותר לענישה ברף התחתון של המתחם, זאת לאור הודאתו בכתב האישום, העדר עבר פלילי וגורמי הסיכון שהוצגו בתסקיר.

באשר לתסקירי שירות המבחן, ב"כ המאשימה טען כי הגם שהנאשם עבר טיפול קבוצתי אשר כלל 10 מפגשים, התרשמות שירות המבחן היא כי עסקינן בנאשם אשר ממוקד במחירים אותם משלם תוך בחינה מצומצמת של גורמי סיכון הקיימים בהתנהגותו, מנהל קשרים שוליים העלולים להשפיע עליו וכן, בעל קושי בהצבת גבולות להתנהלותו ועל כן גורס כי המלצת שירות המבחן תמוהה. עוד הוסיף ב"כ המאשימה כי שירות המבחן הציג רק שיקול אחד הנוגע לשיקום הנאשם מבין כל השיקולים שעל בית המשפט לבחון ועובדת היותו גורם ממליץ בלבד.

6. **ב"כ הנאשם** בפתח דבריו הפנה לעיקרון אחידות הענישה הנובע מעקרון השוויון בפני החוק, לפיו יש לגזור עונשים דומים על נאשמים אשר הואשמו בכתבי אישום דומים ובנסיבות דומות והפנה לפסיקה.

ביחס למתחם לה עתרה המאשימה כמו גם לענישה ברף התחתון של המתחם, הפנה ב"כ הנאשם לגזר הדין שניתן ליתר השותפים במקרה דנן, עליהם הוטלו בהסכמה 20 חודשי מאסר בפועל ומשכך, הדבר אינו מתיישב עם עתירת המאשימה לגזירת 36 חודשי מאסר בפועל על הנאשם.

ב"כ הנאשם הפנה לנסיבות שאינן נעוצות בעבירה וטען, כי עסקינן בנאשם צעיר, נעדר פלילי, גדל ללא אבא, התנדב לשירות צבאי כלוחם - עניין אשר נחשב לחריג בחברה אליה משתייך, כאשר העבירה בוצעה כשבועיים טרם שחרורו מהצבא ולמעשה מהווה מעידה חד פעמית של הנאשם.

עוד הפנה לתסקיר ממנו עולה כי עסקינן בנאשם צעיר, נעדר עבר פלילי, שעל אף נסיבות חיים מורכבות ניהל אורח חיים נורמטיבי עובר למעצרו. כמו כן, מאז שחרורו מן המעצר, השתלב בהליך טיפולי, הגיע לכל המפגשים ולקח חלק פעיל בטיפול. משכך, עתר כי בית המשפט יחרוג לקולה ממתחם העונש ההולם כמצוות **סעיף 40 לחוק** ויאמץ את המלצת התסקיר. לחילופין, בשים לב לתקופה הממושכת בה שהה הנאשם מאחורי סורג ובריח בשלב המעצר, עתר ב"כ הנאשם כי בית המשפט יורה על הפניית הנאשם לקבלת חוות דעת הממונה על עבודות השירות.

7. **במועד הטיעונים לעונש הנאשם** שב והתנצל על מעשיו. הנאשם שיתף כי מעשיו נבעו מלחץ כלכלי ובשל העובדה כי משכורתו כחייל עמדה על 1,000 ₪ בלבד אשר לא הספיקו לו. עוד שיתף הנאשם כי לא קיבל אישור

למשכורת של חייל בודד וכאשר ביקש אישור לעבוד, בקשתו סורבה על ידי הצבא.

הנאשם הביע רצונו לפתוח דף חדש בחייו ובזכות הקבוצה הטיפולית בה משתתף למד איך להתמודד עם קשייו ועם אנשים.

דין והכרעה

8. קביעת מתחם העונש ההולם

על פי סעיף 40ג(א) לחוק העונשין, בקביעת מתחם העונש בהתאם לעקרון ההלימה, על בית המשפט להתחשב: "בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה".

9. הערכים החברתיים המוגנים אשר נפגעו כתוצאה ממעשי הנאשם כוללים בתוכם את זכות הקניין, הזכות לשלמות הגוף והנפש והזכות לביטחון אישי של נפגע העבירות, וזאת לצד זכות הציבור, ונותני השירות בפרט, לתחושת ביטחון אישי.

10. מידת הפגיעה בערכים המוגנים היא ברף בינוני- גבוה. מחד גיסא, המעשים המיוחסים לנאשם בוצעו בצוותא לאחר תכנון אשר כלל הצטיידות מראש בחפץ לצורך ביצוע השוד, ההגעה עם רכב לצורך הימלטות ו"חלוקת העבודה" בין השותפים. זאת לצד האלימות כלפי רכוש ואיום באמצעות החפץ, גניבת הרכוש והניסיון להימלט מהשוטרים. מאידך גיסא, לא הופעלה אלימות פיזית כלפי המתלונן והוא לא נפצע כתוצאה מהאירוע.

11. בית המשפט העליון הבהיר לא אחת, כי יש לנקוט יד קשה כנגד מבצעי עבירת שוד.

כך לדוגמא בע"פ 1167/21 חוג'יראת נגד מדינת ישראל, פסקה 11 (31.05.21) (להלן: "פס"ד חוג'יראת") נקבע כי: "חומרתה הרבה של עבירת השוד הודגשה זה מכבר על ידי בית משפט זה, לאור השפעותיה ארוכות הטווח על קורבן העבירה - אשר פעמים רבות סובל מטראומה וחרדה לזמן ממושך - וכן על תחושת הביטחון של הציבור כולו. חומרה זו מובילה לכך שמדיניות הענישה הנהוגה ביחס לעבירה זו כוללת עונשי מאסר בפועל, וזאת אף במקרים בהם שירות המבחן ממליץ להימנע מכך לאור שיקולי שיקום (ע"פ 7519/18 אבו סינינה נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.2.2019))."

חומרה יתרה נלמדת מביצוע עבירת השוד באישון ליל, כנגד נותני שירות אשר לעיתים נמצאים לבדם במקום עבודתם. בע"פ 1062/19 פלוני נ' מדינת ישראל (09.07.19) קבע בית המשפט העליון בעניין זה כי "דברים אלו נכונים שבעתיים כאשר מדובר בשוד המבוצע באישון ליל, כלפי אדם ששמרת את הציבור בהיותו חשוף לגחמות זדון של עבריינים שמחפשים טרף קל. שכיחותם של מקרים כגון דא מחייבת את בתי המשפט להירתם למאבק בתופעה מכוערת זו באמצעות ענישה קשה ובלתי מתפשרת" [ראו גם: ע"פ 9467/09 שור נגד מדינת ישראל (14/10/10)].

מדיניות הענישה הנוהגת

12. בטרם הפנייה לפסיקה נוהגת אציין את הידוע לכל ולפיו הפסיקה הנוהגת מהווה פרמטר אחד מתוך מספר פרמטרים שהתווה המחוקק לבתי המשפט בקבעם את מתחם העונש ההולם וכי "**מלאכת הענישה לעולם אינה מתמטית, ועליה להיגזר מנסיבותיו הקונקרטיות של כל מקרה לגופו**" [ראו: ע"פ 4232/20 פלוני נגד מדינת ישראל (12/11/20) (פסקה 9)].

ודוק, בהבניית שיקול הדעת, אין כוונה לערוך ממוצע חשבוני של טווחי ענישה נוהגים ואל לו לבית המשפט להיות כבול לרמת הענישה הנהוגה אם סבור שיש מקום לשנותה, או מקום שבו נסיבותיו של התיק הנדון מצדיקות קביעתו של מתחם עונש שאינו עולה בהכרח בקנה אחד עם הענישה הנוהגת [ראו: ע"פ 4910/16 אבני נ' מדינת ישראל (5.4.17) (פסקה 7 לפסק דינה של כב' השופטת חיות, כתוארה אז)].

בחינת מדיניות הענישה הנוהגת מעלה כי קיימת קשת רחבה של ענישה במסגרתה בתי המשפט שוקלים פרמטרים שונים, ובין היתר את מידת התכנון מראש ואת האביזרים בהם נעשה שימוש בעת ביצוע העבירות, לצד הנזק שנגרם לנפגעי העבירות והנזק הפוטנציאלי, אך ככלל בעבירות מהסוג עליהם נותן הנאשם את הדין נוהגים בתי המשפט להחמיר בענישה ולהטיל עונשי מאסר ממושכים מאחורי סורג ובריה.

13. ומכאן לפסיקה הנוהגת:

בפס"ד חוג'יראת נדון ערעורו של מי שהורשע, בהתאם להודאתו, בביצוע עבירת שוד בנסיבות מחמירות בצוותא חדא. המערער ואחר הצטיידו במברג ובסכין יפנית שבאמצעותם הסירו את לוחית הרישוי מהרכב, הגיעו לחנות שבתחנת דלק, וכשהם רעולי פנים ואוחזים במברג ובסכין מאחורי גבם - אמר הנאשם לעובד במקום "תוציא את הכסף או שאני יורה בך". בהמשך, פתח העובד את הקופה ומסר לנאשם 1,140 ₪ והשניים נמלטו מהמקום. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 18-40 חודשי מאסר בפועל, וחרף המלצת שירות המבחן על הטלת "ענישה מאוזנת", לאור שיקולי שיקום, הכוללת צו מבחן, של"צ, מאסר מותנה, התחייבות ופיצוי - הטיל על הנאשם ענישה ברף התחתון של המתחם, 18 חודשי מאסר לצד עונשים נלווים. בית המשפט העליון דחה את הערעור על חומרת העונש, וקבע כי בשל חומרת העבירה, בנסיבות ביצועה, והצורך בהרתעת הרבים - ובשים לב לכך שבית המשפט המחוזי שקל כלל השיקולים הרלוונטיים ואף התחשב בהליך השיקום שעבר הנאשם - אין להתערב בגזר הדין.

בע"פ **1114/15 נור גנאים נ' מדינת ישראל** (16.11.15) שהוגש על ידי המאשימה, נדחה ערעור על חומרת העונש שנגזר על המערער שיחד עם אחר ביצע שוד חנות מכולת. לשם כך הצטיידו בכפפות ובכלי הנראה כאקדח והגיעו למכולת כשהם רעולי פנים. המערער והאחר ערכו חיפוש על גופו של המוכר, ותוך איומים בכלי הנראה כאקדח הורו למוכר לפתוח את הקופה ולהעביר להם את תוכנה. המערער והאחר גנבו כ-5,000 ₪ במזומן, מכשיר DVD נייד ותיק מסמכים השייך למוכר.

המערער הורשע, לאחר שמיעת ראיות, בעבירת קשירת קשר לביצוע פשע ובעבירת שוד בנסיבות מחמירות. בית המשפט קבע מתחם עונש הנע בין 18 חודשי מאסר לבין 5 שנות מאסר וגזר על הנאשם, נעדר עבר פלילי, 42 חודשי מאסר בפועל; 12 חודשי מאסר מותנה; ופיצויים בסך 10,000 ₪. בית המשפט העליון קבע כי אף שעונשו של הנאשם ממוקם ברף הגבוה של המתחם, נוכח נסיבות המעשה והעושה, אין להתערב בעונש.

בע"פ 5368/14 ציון אברהם נ' מדינת ישראל (08.09.14) שהוגש על ידי המאשימה, נדחה ערעור על חומרת העונש. המערער הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירות שוד בנסיבות מחמירות וקשירת קשר לביצוע פשע. המערער יחד עם אחר הגיעו רכובים על אופנוע עם קסדות לתחנת דלק באישון ליל. המערער ניגש לכיוון המתלונן, בעוד האחר על הקטנוע המונע, בכוננות מילוט. המערער הניף לעבר המתלונן חפץ שנחזה להיות אקדח ופקד עליו לשבת על הרצפה. המתלונן, מפוחד ומבועת, כרע על ברכיו. המערער דרש ממנו את כל הכסף שבחזקתו, וזה מסר לידי תיק ובו 600 ₪. המערער חבט בראשו של המתלונן באמצעות התיק מספר פעמים, תוך ששאל את המתלונן האם יש לו כסף נוסף ונענה בשלילה. המערער הצטרף לאחר שחיכה על הקטנוע, ויחדיו נמלטו מהמקום. בית המשפט קבע מתחם עונש שינוע בין 3 ל- 5 שנות מאסר וגזר על הנאשם, בעל עבר פלילי ונסיבות חיים קשות, 3 וחצי שנות מאסר ; 12 חודשי מאסר על תנאי ופיצוי בסך 7,500 ₪ למתלונן. כאמור, בית המשפט העליון דחה את ערעור המערער וקבע כי "**בצדק הדגיש בית המשפט המחוזי את ההחמרה הנדרשת בענישתם של פורעי חוק באישון-ליל, בייחוד במצבים בהם קורבן העבירה מהווה "טרף קל", בשל אופי ושעות עבודתו...**".

בת"פ 62104-01-15 מדינת ישראל נ' קטישיה (20.07.16) שהוגש על ידי המאשימה, הנאשם הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בביצוע עבירה של שוד בנסיבות מחמירות לאחר שביחד עם אחר שדד פיצוציה, בשעת לילה מאוחרת, תוך שימוש באיומים ובאלימות. לצורך ביצוע העבירה שניהם הצטיידו בכלי הנחזה להיות אקדח, בחרמוניות, קסדה, כובע גרב וכפפות. עם כניסתם למקום, הנאשם הורה למתלונן לפתוח את הקופה בעוד האחר מחזיק את האקדח שלוף לעבר המתלונן. תחילה המתלונן ניסה להדוף את הנאשם והאחר במטרה להרחיקם מהקופה, בתגובה הנאשם והאחר דחפו את המתלונן ומשכו בחולצתו, והנאשם והאחר נטלו לתיק עשרות קופסאות סיגריות ממדפים סמוכים לקופה. כן נטל הנאשם את כל הכסף שהיה בתוכה ובכיסיו של המתלונן, ובסה"כ כ- 8,000 ₪. בסיוע יצאו בריצה מהפיצוציה ונמלטו באמצעות קטנוע. בית משפט קבע מתחם עונש שינוע בין 3 ל- 6 שנות מאסר בפועל. וגזר על הנאשם, על אף גילו הצעיר, לקיחת האחריות והמלצת שירות המבחן להימנע מהטלת עונש מאסר - 3 שנות מאסר ; 12 חודשי מאסר על תנאי ופיצוי על סך 8,000 ₪.

לא מצאתי לנכון ללמוד מת"פ 30704-12-13 ו- ע"פ 5780/13 אליהם הפנתה המאשימה, וזאת מאחר ופסקי דין אלה עוסקים בנאשמים אשר ביצעו עבירות שוד בנסיבות שונות מהמקרה המונח לפניי.

נסיבות ביצוע העבירה

14. במסגרת **נסיבות ביצוע העבירות** יש לקחת בחשבון שהנאשם הוא אמנם אינו מבצע יחיד של העבירות אך חלקו בביצוען עיקרי ומרכזי שכן הוא זה שהצטייד בחפץ עימו שבר את דלת תחנת הדלק ואף איים באמצעותו על המתלונן לצורך ביצוע השוד.

כמו כן, יש לשקול את העובדה שלביצוע העבירות קדם **תכנון** שבא לידי ביטוי בהצטיידות בחפץ - לצורך הטלת מורא על קורבן העבירה וניפוץ דלת הזכוכית של תחנת הדלק לצורך כניסה לחנות. בנוסף, הנאשם ויתר המעורבים הגיעו לתחנת הדלק באמצעות רכב ששימש אותם גם ככלי מילוט מהמקום לאחר ביצוע העבירות.

עוד יש ליתן משקל לכך שעבירת השוד בוצעה **בצוותא חדא** עם עבדאללה סלאח והאחר. עניין המקנה נופך חומרה נוסף לאירוע העבירה.

כמו כן, יש ליתן משקל **לנוק שנגרם** כתוצאה מביצוע העבירות - כפי שעולה מעובדות כתב האישום המתוקן, ניפוץ דלת הזכוכית של תחנת הדלק שעלות תיקונה מוערך בכ- 7,000 ₪ בצירוף שווי הרכוש שנגנב המצטרפים ל**נוק ממוני** בסך 9,950 ₪. מעבר לנוק הממוני, יש לשקול את ה**נוק הנפשי** שנגרם למתלונן כתוצאה מהיחשפותו להתנהגות הנאשם כאשר ניפץ את דלת הזכוכית של תחנת הדלק, ניגש אל המתלונן, הרים מעליו את החפץ ודרש ממנו כספים בטון מאיים תוך שהטיל עליו מורא ופחד. זאת ועוד, יש ליתן משקל ל**נוק הפוטנציאלי** שיכול היה להיגרם נוכח חוסר היכולת לצפות כיצד יגיב המתלונן בשעת ביצוע המעשים, והאפשרות כי אירועי השוד יכול היה להסלים עד כדי פגיעה בגוף.

לאור האמור אני קובעת כי מתחם העונש ההולם בגין מכלול מעשיו של הנאשם נע בין 3-6 שנות מאסר בפועל.

שאלת החריגה מהמתחם

15. כאמור, ב"כ הנאשם בהתאם להמלצת שירות המבחן, עתר כי בית המשפט יסטה לקולה ממתחם העונש ההולם לאור שיקולי שיקום ויאמץ את המלצת התסקיר להטלת ענישה בעלת אופק שיקומי. כידוע, **סעיף 40ד(א) לחוק** קובע כי בית המשפט רשאי לסטות לקולה ממתחם העונש ההולם ככל שהתרשם כי הנאשם השתקם או יש סיכוי ממשי כי ישתקם. עם זאת, **סעיף (ב)** אף קובע כי במידה ומעשה העבירה ומידת אשמו של הנאשם הם בעלי חומרה יתרה, אל לו לבית המשפט לסטות ממתחם העונש גם במקרה של שיקום מובהק, אלא בניסבות מיוחדות.

בע"פ 7172/21 מאדי דאהר נ' מדינת ישראל (31.01.23) נקבע כי "בכל הנוגע לסטייה ממתחם העונש משיקולי שיקום - זו שמורה למקרים בהם ניכרים בפועל סיכויי שיקום מובהקים ... הגם שהמערער החל בטיפול פסיכולוגי ואף הביע לפני שירות המבחן אמפתיה לנפגעי העבירה וחש רצון לכפר על מעשיו, אין מדובר בהליך שיקומי משמעותי המצדיק סטייה ממתחם העונש ההולם... שיקולי שיקום אינם חזות הכול ולצדם ניצבים - במיוחד בעבירה חמורה - שיקולים נוספים כגון שיקולי גמול והרתעה ..." (פסקה 43).

בפס"ד חוג'יראת, שכאמור עסק בעבירה דומה למקרה שלפניי, אף הובהר כי על אף שיש לברך על מאמצי שיקום של נאשמים, בדומה לנסיבותיהם האישיות - אלה נסוגים למול חומרת המעשים ומידת אשמה גבוהה - כמו גם למול הצורך בהרתעת עבריינים פוטנציאליים, במיוחד מפני עבירות קלות לביצוע, המאיימות על ביטחון הציבור כולו.

במקרה שלפניי אני סבורה כי תנאי **סעיף 40ד(א)** אינם מתקיימים וגם אם כך היה המצב, בשל החומרה היתרה שיש בעבירה אותה ביצע הנאשם עת חלקו בביצוע המעשים היה כה משמעותי, לא היה מקום לאמץ את המלצת התסקיר, ואנמק.

ערה אני להמלצות שירות המבחן והתרשמותו מהדרך השיקומית בה **החל** הנאשם. יחד עם זאת לאור גורמי הסיכון הרבים והמשמעותיים אותם פירט שירות המבחן בתסקיר האב, שכללו התרשמות מדפוסים בעייתיים ואימפולסיביים, קושי בהצבת גבולות, ניהול קשרים שוליים באזור מגוריו, קושי לבחון לעומק השלכות מעשיו עליו ועל סובביו והערכת הסיכון להתנהלות שולית ומעורבות חוזרת בפלילים בתחום הרכוש, אינני סבורה כי השתתפות, פעילה ככל שתהא, בעשרה

מפגשי טיפול קבוצתיים מאיינים את גורמי הסיכון המפורטים בהרחבה בתסקירים או מפחיתים את עוצמתם ברמה המצדיקה סטייה כה משמעותית ממתחם העונש ההולם לעבירות החמורות בהן מואשם הנאשם שבפניי. זאת ועוד, כאמור, המקרה המונח לפניי הוא מקרה של שוד בנסיבות מחמירות - שוד שבוצע בצוותא חדא עם אחרים, לאחר תכנון והכנה, תוך שימוש שנעשה על ידי הנאשם עצמו בחפץ לצורך שבירת דלת החנות ואיום על המתלונן. משכך, בשים לב לפסיקה שהוצגה לעיל, גם אם הייתי מתרשמת מסיכויי שיקום ממשיים, מסופקני אם היה מקום לאמץ את המלצת התסקיר. ודוק, לא פעם קבע בית המשפט העליון כי המלצת שירות המבחן - כשמה כן היא ואין בית המשפט מחויב לה [רע"פ 7570/21 אבו סוילם נ' מדינת ישראל, (11.11.2021)(פסקה 15)] וזו מהווה כלי עזר בלבד בעת גזירת הדין [ע"פ 2139/22 ג'נאח נ' מדינת ישראל, (14.7.2022)(פסקה 11)].

על אף האמור וכפי שיפורט בהמשך, בסופו של יום, נאלצתי לסטות ממתחם העונש ההולם לקולה בשל הצורך כי מדרג העונש בין השותפים לעבירה יהיה סביר, זאת מתוך עיקרון אחידות הענישה, אך לא באופן אליו עתר ב"כ הנאשם.

קביעת עונשו של הנאשם

16. נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה -

ככלל, לנאשם, ובמיוחד לצעיר, אשר נשלח לריצוי מאסר מאחורי סורג ובריח נגרם נזק, הן בשל הגבלת החירות והיעדר היכולת להתפרנס, והן בשל ההשפעות הנפשיות והסביבתיות הנלוות למאסר. הנאשם צעיר יליד 2001, נעדר עבר פלילי אשר השלים 12 שנות לימוד והתגייס לצה"ל שם הגיע לתפקיד מ"כ טירונים עד אשר נעצר בקשר לתיק דנן. עוד יש ליתן משקל לנסיבות חייו המורכבות של הנאשם אשר פורטו בהרחבה לעיל.

עוד אתן משקל להודאתו של הנאשם בכתב האישום המתוקן, שיש בה משום לקיחת אחריות על מעשיו. עם זאת, אינני יכולה להתעלם מהעובדה כי במסגרת תסקיר שירות המבחן עלה כי הנאשם לא הודה מיד בפניהם במעשיו, לא גילה אמפתיה לנפגע העבירה ונטה להשליך את האחריות למעשיו, גם במעמד הטיועונים לעונש ולאחר שכבר השתתף במפגשים טיפוליים, על מצבו הכלכלי.

עוד אשקול לזכותו את השתלבותו התקינה במפגשי הטיפול הקבוצתיים והבעת המוטיבציה מצדו לשתף פעולה עם הליכי טיפול ושיקום.

הרתעת הרבים

17. **40 לחוק** קובע כי בית המשפט רשאי להחמיר בעונשו של נאשם, אם מצא להחמיר בעונשו בשל עיקרון הרתעת הרבים. חדשות לבקרים אנו נחשפים להתגברות האלימות בחברה הישראלית ולביטוייה, בין היתר, בעבירות השוד המתבצעות לעיתים באישון ליל כנגד נותני שירות אשר עובדים בדרך כלל בגפם וצריכים לעיתים להתמודד עם פורעי חוק הרואים בהם "טרף קל" לביצוע מעלליהם. ההתמודדות עם תופעה קשה זו, חייבת לבוא לידי ביטוי אף בענישה מחמירה. זאת הן על מנת להרתיע והן על מנת לבטא סלידת החברה מהמעשה באמצעות הטלת עונש הולם.

לפיכך, בעבירות שוד, כפי שפורט לעיל, כבר קבע בית המשפט העליון בהחלטות רבות כי יש להחמיר בענישה בשל שיקול הרתעת הרבים.

עקרון אחידות הענישה

בע"פ 2580/14 אבו ליל חסן נ' מדינת ישראל (23.9.2014) (פסקה 19) נקבע, כי "עקרון אחידות הענישה הוא עקרון יסוד במשפט הפלילי אשר נועד להבטיח שוויון בפני החוק ולמנוע שרירות בענישה. עקרון זה מורה כי יש להחיל שיקולי ענישה דומים על מי שביצעו עבירות דומות במהותן, בנסיבות דומות ובעלי נסיבות אישיות דומות. עקרון זה מקבל משנה חשיבות כאשר מדובר בנאשמים שונים המורשעים בגדרה של אותה פרשה. במצב דברים זה מצדד עקרון אחידות הענישה בהטלת עונשים דומים על מי שביצעו מעשים דומים וכן בשמירה על יחס של שקילות בין מבצעייהם של מעשים הנבדלים זה מזה במניינם, חומרם או בנסיבותיו האישיות של המבצע". לצד קביעה זו אף נקבע כי שיקול אחידות הענישה אינו עומד לבדו ומהווה אך שיקול אחד מני רבים שעל בית המשפט לשקול בעת גזירת הדין. כך למשל בע"פ 587/22 עדאב אבו נאעסה נ' מדינת ישראל (22.05.22) דחה בית המשפט העליון את טענת המערער לפיה, יש להקל בעונשו נוכח מידת העונש שהוטל על אחר שהיה מעורב בפרשה וקבע כי עקרון אחידות הענישה "יונק את תוכנו מן בחינת כלל הנסיבות הנדרשות לעניין, לרבות מיהות העושה ומהות המעשה".

ובמקרה אחר שעסק אף הוא בשאלת אחידות הענישה ביחס לעונש שנגזר במסגרת הסדר טיעון, החמיר בית המשפט העליון בעונשם של המשיבים תוך שקבע ביחס לעקרון אחידות הענישה כי "מדובר בעיקרון יסוד ומשמעותי במשפט הפלילי אשר נועד להבטיח שוויון בפני החוק ומניעת שרירותיות בענישה. עקרון האחידות בענישה מורה כי יש להחיל שיקולי ענישה דומים על מקרים הדומים מבחינת סוג העבירות ואופיין, ומבחינת נסיבותיהם האישיות של הנאשמים... אולם, כבר נקבע כי אין להשליך מהסדר טיעון בעניינו של נאשם אחד על רף הענישה של נאשם אחר, משהסדר הטיעון מתחשב בשיקולים מגוונים ושונים ובכללם שיקולים במישור הראייתי (ראו והשוו: ע"פ 2356/17 רגבי נ' מדינת ישראל, פסקה 7 [פורסם בנבו] (29.6.2020); ע"פ 416/12 שיצינין נ' מדינת ישראל, פסקה 4 [פורסם בנבו] (12.6.2014); רע"פ 6607/21 חסון נ' מדינת ישראל, פסקה 20 [פורסם בנבו] (21.10.2021))." [ראו: ע"פ 1222/22 מדינת ישראל נ' האדי נאצר (23.06.22)].

ודוק, אף ששיקול אחידות הענישה קשה ליישום - והדברים נכונים ביתר שאת עת העונש על האחרים הוטל במסגרת הסדר טיעון "סגור" - שכן קשה לבודד כל שיקול בקביעת העונש בעניינם של האחרים ובכך להשוות באופן מלאכותי בין גזרי דין שונים, אין בגזירת הדין המתרחשת במסגרת הסכמה עונשית כדי להעיד על העונש שהיה ראוי להטיל על נאשמים שכן במקרים שכאלה גם אם העונש המוסכם איננו עומד במתחמי הענישה, בית המשפט ייטה ככלל לאשר את הסדר הטיעון. ולבסוף, בהתאם להוראת המחוקק, בעת גזירת הדין על בית המשפט לשקול את עיקרון ההלימה אף ביחס לענישה במקרים בנסיבות דומות [ראו: ע"פ 6544/16 ניסנצויג נגד מדינת ישראל (21/02/17)].

לאחר 18.

בחינת העקרונות המנחים, אגש ליישם על המקרה המונח לפתחי-במכלול השיקולים לא נעלם מעיני גזר הדין במסגרתו הוטלו על עבדאללה וסאלח (שותפיו לעבירה) 20 חודשי מאסר בפועל במסגרת ת"פ 26750-04-22

(ת/2). עם זאת ולאור המפורט לעיל, בבואי לגזור את העונש ההולם לנאשם שבפניי, יש ליתן לעיקרון אחדות הענישה את המשקל הראוי בשים לב לשוני בין חלקו של נאשם זה לאחרים בביצוע העבירה שכן מקריאת עובדות כתב האישום עולה כי הנאשם לקח חלק פעיל ודומיננטי יותר מיתר שותפיו במעשה השוד. לא זו אף זו, כעולה מגזר הדין בעניינם של האחרים **(ת/2)**, הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים נעוץ בעיקרו בקשיים ראייתיים שהובילו להסכמה על עונש החורג לקולה ממדיניות הענישה הנהוגה, מה שאין כן בעניינינו.

סוף דבר

19. אילולא עמדת ב"כ המאשימה, ובהעדר שיקולי אחדות ענישה ותחילתו של הליך טיפולי, היה מקום להטיל על הנאשם ענישה בחלקו הנמוך של המתחם אם כי לא בתחתיתו, זאת לאור גורמי הסיכון שפורטו בתסקיר האב ושיקולי הרתעת הרבים. יחד עם זאת, משהחל הנאשם הליך טיפול ושיתף בו פעולה, ובמיוחד לאור הצורך לשמור על מדרג ענישה סביר בין השותפים לביצוע העבירה, אני מוצאת להטיל על הנאשם ענישה שתחרוג מתחתית המתחם ותשקף את העונש הראוי בהתחשב בכלל השיקולים שמנתי לעיל.

אשר על כן, אני גוזרת על הנאשם את העונשים הבאים:

28. א. חודשי מאסר בפועל מהם תנוכה תקופת מעצרו.

12. ב. חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים מיום שחרורו שלא יעבור עבירה מסוג פשע לפי סימן ג' לפרק י"א לחוק העונשין.

ג. פיצוי על סך 11,000 ₪.

סכום הפיצוי יתחלק כך שהמתלונן (ע"ת 15) יפוצה בסך של 8,000 ₪, ותחנת הדלק תפוצה בסך של 3,000 ₪.

המאשימה תעביר למזכירות בית המשפט פרטים שיאפשרו העברת הפיצוי לתחנת הדלק.

זכות ערעור תוך 45 יום לבית המשפט העליון.

ניתן היום, כ"ז כסלו תשפ"ד, 10 דצמבר 2023, במעמד הצדדים.

